

425.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 23 marca 1928 r.

w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa, Robót Publicznych, Przemysłu i Handlu, Poczty i Telegrafów oraz Skarbu w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa.

Na zasadzie art. 6, 9, 10, 13, 14, 16, 20 i 29 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859) zarządza się co następuje:

Rozdział I.**Postanowienia ogólne.**

§ 1. Za zwierzęta pociągowe uważać należy konie, osły, muły i woły.

Za wozy, poruszane siłą zwierzęcą należy uważać:

1) bryczki zwykłe i tym podobne pojazdy otwarte, osobowe, czterokołowe, jednokonne i parokonne;

2) wozy gospodarcze, jednokonne i parokonne, czterokołowe (szerokotorowe) o żelaznych lub drewnianych osiach i żelaznych obręczach;

3) wozy gospodarcze, jednokonne, czterokołowe (wąskotorowe) o żelaznych lub drewnianych osiach i żelaznych obręczach;

4) sanie jednokonne i parokonne.

Za pojazdy mechaniczne, poruszane siłą motory, uważać należy wszelkiego rodzaju samochody, motocykle, pociągi drogowe, traktory i przyczepki, nie biegnące po szynach.

Za rowery w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważać należy rowery dwukołowe, jednoosobowe.

§ 2. Z chwilą ogłoszenia mobilizacji tracą ważność wszystkie do tej pory w myśl istniejących przepisów o obrocie z zagranicą uzyskane zezwolenia na wywóz zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, a ich posiadacze winni są, o ile trwają przy zamiarze wywozu, starać się o zezwolenie w trybie poniżej wskazanym.

Podanie o zezwolenie na wywóz powinno być wniesione do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca zamieszkania proszącego i ma zawierać:

1) imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania właściciela lub posiadacza przedmiotu;

2) dokładną ilość i opis przeznaczonych do wywozu przedmiotów; co do zwierząt pociągowych należy ponadto podać ich dokładny wiek, zaś co do pojazdów mechanicznych — ich dane rejestracyjne;

3) kraj, do którego wywozi się te przedmioty, oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania odbiorcy;

4) cel i uzasadnienie konieczności wywozu.

Powiatowe władze administracji ogólnej przedkładając wniesione podanie wraz z odpowiednim wnioskiem właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej do decyzji.

§ 3. Zezwoleń na wywóz udziela wojewódzka władza administracji ogólnej w porozumieniu z dowództwem okręgu korpusu, właściwem dla miejsca zamieszkania proszącego. Od orzeczenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej przysługuje stronie interesowanej prawo odwołania się do Ministra Spraw Wewnętrznych.

Na obszarze wojennym, na którym z powodu ewakuacji cywilnych władz administracji ogólnej wykonywanie czynności tych władz przeszło na władze wojskowe, zezwoleń powyższych udzielają władze wojskowe, wyznaczone przez Naczelnego Wodza.

§ 4. Za osoby korzystające z prawa zakrajowości w rozumieniu art. 7 pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859) uważać należy szefów i personel ambasad, poselstw i misyj wojskowych, o ile osoby te nie są obywatelami Państwa Polskiego.

Do osób powyższych przyrównani są:

a) z zastrzeżeniem wzajemności — konsulowie zawodowi państw obcych, o ile są obywatelami państwa wysyłającego, oraz

b) na zasadzie zaświadczeń, udzielanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, członkowie zagranicznych misyj specjalnych.

§ 5. Właściciele zwierząt pociągowych, pracujących w kopalniach stałe pod ziemią, powinni posiadać zaświadczenia właściwego okręgowego urzędu górniczego, stwierdzające tę okoliczność i okazujące je na żądanie organów wojskowych, przeprowadzających przegląd, pobór, względnie próbny pobór.

§ 6. Za zwolnione od doprowadzenia do przeglądu, poboru i próbnego poboru klacze ze źrebietami należy uważać klacze ze źrebietami w wieku do trzech miesięcy.

Okoliczność tę powinien stwierdzić właściwy urząd ganiany, a właściciel, względnie posiadacz, danej klaczy powinien przedstawić takie zaświadczenie organowi wojskowemu, przeprowadzającemu przegląd, pobór, względnie próbny pobór.

§ 7. O ile zapotrzebowanie wojska na to pozwoli, mogą być na skutek wniesionego podania zwolnione od poboru i próbnego poboru ze względu na ważny interes publiczny zwierzęta pociągowe, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery, a przede wszystkim:

a) konie, wozy oraz pojazdy mechaniczne, stale należące do straży ogniowej i pogotowia ratunkowego, niezbędne do spełniania zadań tych instytucyj;

b) konie, wozy oraz pojazdy mechaniczne, należące lub służące do użytku zakładów i instytucyj użyteczności publicznej (elektrowni, gazowni, zakładów czyszczenia miasta, zakładów wodociągowych, szpitali i t. p.), zakładów przemysłowych z dziedziny przemysłu wojennego oraz zakładów o specjalnej doniosłości gospodarczej lub społecznej.

§ 8. Podanie o zwolnienie w myśl § 7 należy wnosić do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej według stałego miejsca postoju zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów.

Podania o zwolnienie powinny zawierać:

1) imię i nazwisko oraz dokładny adres właściciela lub posiadacza przedmiotu świadczenia;

2) ilość, dokładny opis i kategorię wojskową (co do zwierząt pociągowych — również wiek, a co do pojazdów mechanicznych — ich dane rejestracyjne), wszystkich posiadanych przedmiotów świadczenia z wyszczególnieniem tych przedmiotów, o których zwolnienie proszący stara się;

3) uzasadnienie.

§ 9. Po sprawdzeniu okoliczności, zawartych w podaniu, powiatowa władza administracji ogólnej przesyła podanie właściwemu dowódcy okręgu korpusu wraz ze swoją opinią. Dowódca okręgu korpusu, w zależności od możliwości pokrycia zapotrzebowania wojskowego, wydaje decyzję, biorąc pod uwagę przedstawioną opinię, poczem zwraca akta powiatowej władzy administracji ogólnej, która zawiadamia proszącego i skutecznie odpowiada notatki w dokumentach ewidencyjnych. Decyzja dowódcy okręgu korpusu jest ostateczna.

Jeżeli wydanie decyzji nie nastąpiło przed dniem poboru — o zwolnieniu orzeka komisja poborowa.

§ 10. Zwolnienia udzielane w myśl § 9, są ważne tylko w okresie pierwszego poboru. Wyjątek stanowią zwolnienia zwierząt pociągowych, wozów i pojazdów mechanicznych, wymienionych w § 7 pkt. a), które zachowują swą ważność aż do czasu specjalnych zarządzeń władz wojskowych.

Ustanie tytułu do zwolnienia w myśl § 9 właściciel obowiązany jest zgłosić w urządzie powiatowej władzy administracji ogólnej, która uskuteczni odpowiednio notatki w dokumencie ewidencyjnym i zawiadania właściwego dowódcę okręgu korpusu.

W razie zarządzenia dalszych poborów podania o zwolnienia w myśl § 7 powinny być składane bezpośrednio komisjom poborowym, które decydują ostatecznie.

§ 11. Oprócz wyszczególnionych w art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859) od poboru i próbnego poboru wolne są:

1) konie hodowlane, stanowiące własność Państwa;

2) konie, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery, stanowiące własność urzędów państwowych;

3) konie, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery, przeznaczone do przewożenia poczty, stanowiące własność zarządu pocztowego, oraz prywatne, zakontraktowane do tego celu, o ile powyższe okoliczności udowodniono kontraktem, potwierdzonym przez właściwą dyrekcję poczt i telegrafów;

4) konie, wozy i pojazdy mechaniczne, przeznaczone do budowy i utrzymania dróg, stanowiące własność urzędów państwowych lub prywatne, zakontraktowane do tego celu, o ile powyższe okoliczności udowodniono kontraktem, potwierdzonym przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

Konie hodowlane, stanowiące własność Państwa, wolne są pozatem od doprowadzenia do przeglądu i spędu.

§ 12. Zwierzęta pociągowe, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery, wymienione w punktach 2, 3 i 4 § 11, mogą być przekazane dla celów obrony Państwa na skutek porozumienia Ministra Spraw Wojskowych z zainteresowanymi ministrami.

O ile dla należytego funkcjonowania tych urzędów państwowych będzie to potrzebne, powinny być oddane do ich dyspozycji z zapasów wojskowych odpowiednie środki transportowe, nieprzydatne dla celów wojskowych.

§ 13. Zwierzęta pociągowe, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery, zwolnione od poboru i próbnego poboru w myśl niniejszego rozporządzenia, podlegają jednak wszelkim zarządzeniom, wydanym na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859), mającym na celu ujęcie ich w ewidencję.

§ 14. Zarządzenie uchylecia zwolnień, wydane w myśl art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859), będzie w miarę możliwości podane do publicznej wiadomości. O ileby ogłoszenie takie było niemożliwe, w każdym poszczególnym wypadku osoby interesowane będą zawiadomione o wydaniu takiego zarządzenia.

§ 15. Do występowania z żądaniem odstąpienia Państwu zwierząt pociągowych, wozów, pojaz-

dów mechanicznych i rowerów upoważnione są powiatowe władze administracji ogólnej.

Rozdział II.

Spis zwierząt pociągowych.

§ 16. Spis zwierząt pociągowych może być zarządzany na terenie całego Państwa lub w pewnych jego częściach.

Zarządzenie spisu podane zostanie do publicznej wiadomości przez powiatowe władze administracji ogólnej w drodze urzędowych obwieszczeń.

Obwieszczenia te wskażą, które zwierzęta pociągowe podlegają spisowi oraz w jaki sposób i w jakim terminie ma być uskutecznione zgłoszenie do spisu.

§ 17. Obwieszczenia o zarządzaniu spisu zwierząt pociągowych będą podane do powszechnej wiadomości w poszczególnych gminach najmniej na trzy dni przed terminem rozpoczęcia spisu.

Na powyższe wezwanie wszyscy posiadacze zwierząt pociągowych obowiązani są dokonać zgłoszenia tych zwierząt w terminie, podanym w obwieszczeniu.

Zgłoszenia mogą być dokonane osobiście lub przez osoby do tego upoważnione ustnie, lub pisemnie w urzędzie gminnym, właściwym dla miejsca zamieszkania zgłaszającego. W razie ustnego zgłoszenia zgłaszający obowiązany jest podać dokładne szczegóły, określone w urzędowym obwieszczeniu. Pisemne zgłoszenia mają być dokonane na blankietach, które w tym celu urzędy gminne wydawać będą poszczególnym posiadaczom zwierząt pociągowych.

§ 18. Wyniki spisów zwierząt pociągowych powinny być uwidocznione w wykazach spisowych, które w tym celu zakładają urzędy gminne.

Celem utrzymania uzyskanych drogą spisów wiadomości w stanie aktualności mogą powiatowe władze administracji ogólnej wezwać posiadaczy zwierząt pociągowych do zgłaszania we właściwym urzędzie gminnym zmian, zaszyłych w stanie posiadania zwierząt pociągowych od chwili ostatniego zgłoszenia. Urząd gminny obowiązany jest zgłoszone zmiany uwidaczniać w wykazach spisowych.

Ewidencja koni.

§ 19. Jako podstawę dla założenia ewidencji koni ustanawia się „dowód tożsamości konia” i gminne księgi ewidencyjne koni zdalnych i niezdalnych do celów wojskowych, których wzory ustali Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Rolnictwa.

§ 20. Każdy właściciel lub posiadacz konia obowiązany jest posiadać dowód tożsamości konia.

Dowód ten wydaje się dla każdego konia oddzielnie i wystawia się na nazwisko właściciela. W wypadkach, gdy osoba właściciela nie jest znana, dowód tożsamości wystawia się na nazwisko posiadacza.

Każdy koń powinien otrzymać dowód tożsamości przed ukończeniem pierwszego roku życia.

Dowody tożsamości wystawiane i wydawane będą przez organa wojskowe powołane do przeprowadzenia przeglądu, podczas spędów, które w tym celu zarządzają w każdej gminie powiatowe władze administracji ogólnej na żądanie władz wojskowych. Odbiór dowodu tożsamości konia potwierdza odbiorca swym podpisem.

§ 21. Na spędy zarządzane w myśl § 20 powinny być doprowadzane wszystkie konie przed ukończeniem pierwszego roku życia, jak również konie poniżej czterech lat życia, które z jakichkolwiek powodów przy poprzednich spędach nie otrzymały dowodów tożsamości.

Do przeprowadzenia spędów tych koni mają analogiczne zastosowanie przepisy, dotyczące przeprowadzenia przeglądu, a zawarte w §§ 30, 31, 32, 33 ust. 1 i 2, 34, 35 i 36 ust. 2 i 3.

§ 22. Koniom wymienionym w art. 8 pkt. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859), jak również koniom hodowlanym, stanowiącym własność Państwa, dowody tożsamości wydawać będą organa wojskowe, powołane do przeprowadzenia przeglądów, na podstawie dokumentów hodowlanych, przedstawionych przez właścicieli (posiadaczy) tych koni.

Właściciele (posiadacze) tych koni obowiązani są uzyskać dowody tożsamości dla swych koni przed ukończeniem pierwszego roku życia tychże. W razie niewypełnienia tego obowiązku, konie te będą podlegały obowiązkowemu doprowadzeniu do spędu.

Konie pracujące w kopalniach stale pod ziemią zwolnione są od stawienia się do spędów oraz nie będą obdzielane dowodami tożsamości.

§ 23. Dowód tożsamości doręcza się właścicielowi lub osobie, której zostało powierzony przyrowadzenie konia do przeglądu lub spędu, lub może on być wydany naczelnikowi odnośnej gminy względnie jego zastępcy, celem doręczenia właścicielowi lub posiadaczowi.

Jeżeli osoba posiadacza lub przyrowadzającego konia do przeglądu lub spędu wzbudza wątpliwość co do legalności posiadania przez niego konia, dowód tożsamości będzie doręczony naczelnikowi gminy, który wręcza go zainteresowanemu po przeprowadzeniu odpowiednich dochodzeń przez właściwe organa.

§ 24. Właściciele lub posiadacze koni obowiązani są:

1) w czasie użytkowania konia w gminach wiejskich poza obrębem gminy miejsca stałego postoju konia, a w gminach miejskich poza obrębem swego gospodarstwa, posiadać dowód tożsamości lub wręczyć go osobie, użytkującej konia i okazywać go na wezwanie organów władz państwowych lub gminnych, jak również przy przeglądzie, poborze lub próbnym poborze;

2) przy każdym odstąpieniu praw własności (posiadania) innej osobie przekazać jej jednocześnie dowód tożsamości, który osoba ta obowiązana jest przyjąć.

Z tą chwilą wszelkie obowiązki, wynikające z niniejszego rozporządzenia, a związane z posiada-

niem odstąpionego konia oraz jego dowodu tożsamości, przechodzą na nowego jego posiadacza.

§ 25. Niezależnie od obowiązków, nałożonych w myśl § 24, posiadacze koni obowiązani są:

1) zgłosić w urzędzie gminnym w terminie czternastodniowym fakt nabycia konia, przedstawiając jednocześnie dowód tożsamości, w celu poczynienia w nim zmian;

2) zgłaszać w urzędzie gminnym w terminie 14-dniowym inne zmiany, dotyczące posiadania koni, jak np. padnięcie, kradzież i t. p., przedstawiając jednocześnie dowód tożsamości;

3) zgłaszać w urzędzie gminnym, właściwym dla miejsca zamieszkania właściciela, w terminie 14-dniowym każdą zmianę stałego miejsca postoju konia;

4) przedstawiać dowód tożsamości przy wszelkich oględzinach sanitarnych konia, celem uzyskania adnotacji, że koń ten jest wolny od choroby zakaźnej;

5) w razie sprzedaży, względnie wyprowadzenia konia za granicę Państwa, przedstawić dowód tożsamości w urzędzie celnym;

6) w razie zagubienia, kradzieży lub zniszczenia dowodu tożsamości, najdalej do dni siedmiu donieść o tem urzędowi gminnemu, właściwemu dla miejsca zamieszkania posiadacza, w celu uzyskania odpowiedniego zaświadczenia.

Duplikat dowodu tożsamości będzie wydawany przez rejonowego inspektora koni na podstawie wniesionego podania, do którego należy załączyć zaświadczenie urzędu gminnego o zgłoszeniu zniszczenia, kradzieży lub zguby dowodu tożsamości, a nadto, w wypadku zagubienia lub kradzieży, dowód unieważnienia, ogłoszonego jednorazowo w Dzienniku Wojewódzkim właściwego województwa. Duplikat dowodu tożsamości podlega opłacie stempłowej, przewidzianej w art. 157 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stempłowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570).

Przeгляд koni.

§ 26. Dla celów ewidencyjnych i w celu sprawdzenia zdatności dla wojska koni będzie zarządzany przegląd tychże.

Przeгляд ogólny na terenie całego Państwa zarządza Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

§ 27. Częściowe przeglądy na terenie poszczególnych powiatów odbywać się będą w miarę potrzeby; przeprowadzenie przeglądów zarządzają i terminy ich ustalają powiatowe władze administracji ogólnej w porozumieniu z wojskowymi organami, powołanymi do przeprowadzania przeglądu.

§ 28. Stałymi organami wojskowymi, powołanymi do przeprowadzenia przeglądów i spędów koni, są rejonowi inspektorowie koni.

§ 29. W razie zarządzenia przeglądu wszyscy posiadacze koni obowiązani są osobiście lub przez osoby do tego upoważnione dostawić na miejsce i w czasie, przez powiatowe władze administracji

ogólnej oznaczonym, wszystkie konie, wskazane w zarządzeniu, wraz z posiadaniem dokumentami ewidencyjnymi.

Właściciele względnie posiadacze koni, zwolnionych od przeglądu w myśl art. 8 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859), obowiązani są dostarczyć organom wojskowym, dokonyującym przeglądu, dokumenty ewidencyjne wraz z dowodami, stwierdzającymi tytuł zwolnienia.

§ 30. Koni chorych na choroby zakaźne, lub o nie podejrzanym, nie wolno przyprowadzać do przeglądu. Fakt istnienia choroby zakaźnej lub podejrzenia o nią ma być stwierdzony przez lekarza weterynaryjnego lub przez naczelnika gminy.

§ 31. Organa, dokonywujące przeglądu, kierują całym postępowaniem, dotyczącym przeglądu i wydają wszelkie niezbędne zarządzenia do należytego przeprowadzenia tegoż.

Zabezpieczenie ładu i spokoju na placu przeglądu oraz sprawności urzędowania należy do obowiązku powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 32. Przy przeglądzie koni poszczególnych gmin ma być obecny naczelnik odnośnej gminy, lub wyznaczony przez niego zastępca, należycie orientujący się w miejscowych stosunkach odnośnej gminy i mogący sprostać zadaniom, nałożonym niniejszym rozporządzeniem na naczelników gmin.

Naczelnicy gmin obowiązani są:

1) dopilnować doprowadzenia na miejsce i na czas, oznaczony w zarządzeniu władz administracji ogólnej, wszystkich podlegających przeglądowi koni z powierzonej sobie gminy;

2) wykonywać w czasie przeglądu w stosunku do ludzi i koni ze swych gmin nadzór nad ładem i porządkiem;

3) spełniać zarządzenia wydane im w granicach instrukcji przez organa, dokonywujące przeglądu, mające na celu sprawne przeprowadzenie przeglądu koni odnośnej gminy;

4) dostarczyć do przeglądu gminne księgi ewidencyjne koni. O ile przegląd poprzedzony był przez spis koni, powinny być dostarczone również i wykazy spisowe.

Ponadto powinni naczelnicy gmin przed rozpoczęciem przeglądu zawiadomić organa, dokonywujące przeglądu, o wszystkich wiadomych im zmianach w stanie koni, podlegających przeglądowi, a zaszłych od chwili sporządzenia wykazów, oraz wskazać, które z pomiędzy objętych wykazem i podlegających przeglądowi koni, nie zostały doprowadzone i z jakich powodów.

W czasie przeglądu obowiązani są naczelnicy gmin udzielać wszelkich, z przeglądem związanych i przez organa, dokonywujące przeglądu, żądanych wyjaśnień.

§ 33. Każdy posiadacz koni, względnie osoba, której poruczono doprowadzenie koni do przeglądu, obowiązany jest zająć na placu przeglądu miejsce wskazane oraz przeprowadzać swoje konie przed organem, dokonyującym przeglądu, osobiście lub przez zastępcę.

Konie powinny być na żądanie organu, dokonyującego przeglądu, wyprzęgnięte, względnie rozsiadane i doprowadzone do przeglądu z uździenicami i postronkami.

Posiadacze koni, objętych księgami ewidencyjnymi lub wykazami, jednak przed dniem przeglądu pozbytych, lub z jakichkolwiek przyczyn utraconych, o ile zmiany te nie zostały przez nich zgłoszone w urzędzie gminnym, obowiązani są osobiście lub przez zastępcę, lub też pisemnie zawiadomić o tych faktach organa, dokonywujące przeglądu.

§ 34. W razie złożenia przez posiadaczy koni lub przez ich pełnomocników oświadczenia, że przedstawione przez nich zwierzęta nie podlegają przeglądowi, organ, dokonywujący przeglądu, decyduje na podstawie przedłożonych dowodów o słuszności oświadczenia i — albo zwierzę od przeglądu zwalnia, albo też poddaje przeglądowi.

Jeżeli istnienie tytułu zwolnienia od przeglądu stwierdzone być może tylko przez okazanie pisemnych dowodów, strona zaś bez własnej winy dowodów takich w dniu przeglądu dostarczyć nie może, powinna skutecznie to w terminie najdalej trzydniowym, przesyłając odnośne pisemne dowody na ręce organu, dokonywującego przeglądu.

Jeżeli właściciel (posiadacz) konia nie może go doprowadzić do przeglądu z ważnych przyczyn, od niego niezależnych, powinien przedstawić wiarygodne dowody, stwierdzające powyższe okoliczności, potwierdzone przez właściwy urząd gminny, względnie posterunek policji państwowej, a w stosunku do koni, wymienionych w § 11 pkt. 2, 3 i 4, przez właściwy urząd.

§ 35. W razie niewykonania przez posiadaczy koni obowiązku doprowadzenia ich do przeglądu bez należytego usprawiedliwienia oraz w wypadkach, w których nasunie się uzasadnione podejrzenie co do istnienia warunków, zwalniających od przeglądu, organ, dokonywujący przeglądu, zwraca się do powiatowej władzy administracji ogólnej o sprawdzenie faktycznego powodu niedoprowadzenia, ewentualnie o przymusowe dostawienie tych koni do przeglądu.

W wypadkach, w których ze względu na plan czynności przeglądowych, dodatkowe doprowadzenie koni nie mogłoby nastąpić jeszcze tego samego dnia, względnie do tej samej miejscowości, powiatowa władza administracji ogólnej zarządzi doprowadzenie ich do najbliższego miejsca przeglądu.

§ 36. Organ, dokonywujący przeglądu, może przy przeglądzie poszczególnych koni zażądać przeprowadzenia ich w pewnym określonym ruchu i tempie; oprócz tego przysługuje mu prawo przeprowadzenia przeglądanych koni za pośrednictwem własnych sił pomocniczych.

Wszystkie w pewnym dniu do przeglądu dostawione konie powinny być w ciągu tego samego dnia poddane przeglądowi i zwolnione.

Konie będą przedstawiane do przeglądu kolejno według miejscowości (wsi, kolonij, osad, dzielnic miasta i t. p.), przyczem przegląd powinien się rozpocząć od miejscowości położonej najdalej.

Przeгляд koni, wymienionych w § 11 pkt. 2, 3 i 4 powinien być dokonywany w taki sposób, by nie przerywać należytego funkcjonowania urzędów.

§ 37. W czasie przeglądu organ, dokonywujący przeglądu, przeprowadza klasyfikację koni dla celów wojskowych według kategorii ustalonych instrukcją Ministra Spraw Wojskowych.

Orzeczenie organu, dokonyującego przeglądu, co do zaliczenia koni do danej kategorii uwiadcza się w dowodzie tożsamości i w księgach ewidencyjnych.

Orzeczenie to nie podlega zaskarżeniu.

Rozdział III.

Ewidencja pojazdów mechanicznych, wozów i rowerów.

§ 38. Spis, przegląd i prowadzenie ewidencji pojazdów mechanicznych dla celów obrony Państwa przeprowadzają władze administracji ogólnej przy współudziale przedstawicieli władz wojskowych, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 27 stycznia 1928 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 396).

Niezależnie od wyżej określonego sposobu mogą być zarządzane spis i przegląd pojazdów mechanicznych na zasadach analogicznych, jak spis i przegląd zwierząt pociągowych.

§ 39. Spis, przegląd i prowadzenie ewidencji wozów i rowerów mogą być zarządzane według zasad analogicznych jak spis, przegląd i ewidencja zwierząt pociągowych.

Rozdział IV.

Pobór zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów.

§ 40. Przeprowadzenie poboru w poszczególnych powiatach zarządza właściwa powiatowa władza administracji ogólnej w drodze publicznych obwieszczeń, względnie wezwań imiennych.

§ 41. Obwieszczenia o poborze mają zawierać:

- 1) wskazanie podstawy prawnej poboru,
- 2) wymienienie zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, które podlegają poborowi,
- 3) zwolnienia od poboru,
- 4) powołanie sankcji karnych za niedoprowadzenie do poboru.

Do obwieszczeń powinien być dołączony plan poboru, zawierający wskazania terminów oraz miejsc poboru z wyszczególnieniem placu poboru oraz szczegółów, dotyczących rodzajów przedmiotów świadczenia, które mają do poboru przedstawić mieszkańcy poszczególnych miejscowości.

O ile zarządzenie poboru podane jest do wiadomości zainteresowanych w drodze wezwań imiennych, wezwania te powinny zawierać dane powyżej wyszczególnione w obwieszczeniu i planie poboru.

§ 42. W razie zarządzenia poboru obowiązani są właściciele lub posiadacze zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, podlegających poborowi, dostarczyć je wraz z dokumentami ewidencyjnymi na miejsce i termin, wskazane w planie poboru lub wezwaniu imiennem.

Zwierzęta pociągowe mają być dostarczone z uździenicami i postronkami.

Wozy powinny być dostarczone w stanie używalności z kompletną przynależną uprzężą, znajdującą się w posiadaniu dostarczającego.

Pojazdy mechaniczne powinny być dostarczone z zapasem benzyny i smarów na odległość 150 km., oraz z posiadanymi narzędziami, częściami zamiennymi, akcesorjami i gumami.

Rowery powinny być dostarczone wraz z posiadanymi częściami zamiennymi, narzędziami, akcesorjami i gumami.

Właściciele (posiadacze) zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów powinni w miarę możliwości przedstawić komisji poborowej znajdujące się w ich posiadaniu dowody, stwierdzające wartość (cenę nabycia) przedmiotu świadczenia.

§ 43. Powiatowe lub wiejskie władze samorządowe (sejmiki, rady powiatowe, rady miejskie) na wezwanie powiatowej władzy administracji ogólnej wyznaczają przedstawicieli samorządu do komisji poborowej.

§ 44. Do komisji poborowej pojazdów mechanicznych i rowerów może być przez władzę wojskową zaproszony do współudziału przedstawiciel Automobil-Klubu z głosem doradczym.

§ 45. Postanowienia paragrafów 32, 33 i 35 mają analogiczne zastosowanie przy poborze zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów.

§ 46. Przed wydaniem orzeczenia o poborze poszczególnego zwierzęcia, wozu, pojazdu mechanicznego lub roweru przedstawiciel władzy wojskowej dokonywa jego przeglądu celem ostatecznego ustalenia kategorii pod względem zdatności do użytku wojskowego w myśl specjalnych instrukcyj Ministra Spraw Wojskowych.

Przeгляд ten odbywa się zgodnie z postanowieniami §§ 34, 35, 36 i 37, przyczem uprawnienia zastrzeżone w §§ 34, 35 i 36 dla organu, dokonyującego przeglądu, przechodzą w komisjach poborowych na przewodniczącego komisji, a uprawnienia, zastrzeżone dla tego organu w § 37, na przedstawiciela władzy wojskowej.

Przedstawiciele samorządu posiadają głos doradczy w sprawach, związanych z pobraniem przedmiotów świadczenia.

Wszelkie zmiany kategorii mają być odnotowane w dokumencie ewidencyjnym — przez przedstawiciela władzy wojskowej i w księdze ewidencyjnej — przez naczelnika gminy lub jego zastępcę.

Po dokonaniu przeglądu komisja poborowa orzeka o pobraniu lub zwolnieniu od poboru danego zwierzęcia pociągowego, wozu, pojazdu mechanicznego lub roweru.

§ 47. Po wydaniu orzeczenia o pobraniu przedmiotu świadczenia przewodniczący komisji odbiera dokument ewidencyjny i skutecznie wypłatę gotówką lub doręcza asygnatę właścicielowi (posiadaczowi).

Z tą chwilą zwierzęta pociągowe, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery, pobrane przez komisję poborową, przechodzą na własność Skarbu Państwa.

§ 48. Z czynności komisji poborowej sporządza się na miejscu protokół, w którym wpisywane będą ważniejsze momenty przebiegu poboru, w szczególności obecność członków, ogólna ilość dostawionych i pobranych zwierząt pociagowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, wszystkie rozstrzygnięcia komisji, ewentualnie informacje, udzielane przez naczelników gmin lub ich zastępców i t. p.

Rozdział V.

Próbnym pobór zwierząt pociagowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów.

§ 49. Próbnym pobór odbywa się analogicznie jak pobór rzeczywisty według postanowień §§ 40 — 46 i 48.

§ 50. W razie zatrzymania zwierząt pociagowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, właściciele tychże otrzymują stosowne poświadczenie, które powinno zawierać:

- a) cenę szacunkową przedmiotu świadczenia, ustaloną przez komisję poborową,
- b) termin i miejsce zwrotu zatrzymanych przedmiotów i wypłaty wynagrodzenia oraz ewentualnego odszkodowania.

§ 51. Celem stwierdzenia stanu w chwili zwrotu właścicielowi zwierząt pociagowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, zatrzymanych przy próbnym poborze przez władze wojskowe, zbiera się ponownie komisja poborowa, która dokonała próbnego poboru, w terminie i miejscu, oznaczonych przez władze wojskowe.

Komisja określa na podstawie pożądanego przeglądu zatrzymanych zwierząt pociagowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów wysokość wynagrodzenia i ewentualnego odszkodowania, należnego właścicielowi, w myśl rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 30 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 133).

Uchwały komisji w przedmiocie określenia wysokości wynagrodzenia i ewentualnego odszkodowania zapadają zwykłą większością głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 52. Zwrot zwierząt pociagowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, zatrzymanych przy próbnym poborze, skutecznie formacja wojskowa, w której zwierzęta pociagowe, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery były zatrzymane, po ich ponownym przeglądzie przez komisję poborową, która dokonała próbnego poboru.

Władze wojskowe ponoszą odpowiedzialność za stan pobranych w czasie próbnego poboru zwierząt

pociagowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów od chwili pobrania do chwili dokonania zwrotu.

Rozdział VI.

Wynagrodzenie za pobrane zwierzęta pociagowe, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery.

§ 53. Do ogólnego szacunku pobranego przedmiotu wchodzi wynagrodzenie za odstąpione Państwu na własność:

- a) wraz ze zwierzętami pociagowymi—uźdźnice i postronki;
  - b) wraz z pojazdami mechanicznymi — benzynę i smary na odległość 150 km. oraz normalnie należące do pojazdów narzędzia, akcesorja, gumy i t. p.;
  - c) wraz z rowerami — normalnie należące do rowerów narzędzia, akcesorja, gumy i t. p.
- Oddzielnie należy ustalić wynagrodzenie za odstąpione Państwu na własność:
- a) wraz z wozami — uprzęż;
  - b) wraz z pojazdami mechanicznymi — zapasowe narzędzia, części zamienne, akcesorja, gumy, benzynę i smary;
  - c) wraz z rowerami — zapasowe narzędzia, części zamienne, akcesorja i gumy.

§ 54. W wypadkach, gdy chodzi o przedmioty świadczenia, nieobjęte cennikiem, wysokość wynagrodzenia ustala komisja poborowa na podstawie wniosków biegłych.

Biegli powinni przyjąć za podstawę szacunku istniejące w czasie poboru ceny targowe oraz użytkową wartość przedmiotu świadczenia.

W razie różnicy zdań biegłych wysokość wynagrodzenia ustala komisja poborowa według własnego uznania, biorąc pod uwagę przeciętną wartość targową danego przedmiotu.

W razie przedstawienia przez właściciela dowodów, stwierdzających wartość (cenę nabycia) przedmiotu świadczenia, komisja poborowa może przyjąć te dowody za podstawę szacunku.

§ 55. Wyznaczenie biegłych do komisji poborowej należy do władz samorządowych, które na wezwanie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej obowiązane są zaprosić do współdziałania w komisji poborowej biegłych na czas i miejsce, wskazane przez powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 56. Uchwały komisji poborowej w przedmiocie określenia wysokości wynagrodzenia zapadają zwykłą większością głosów, a w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 57. O ile przedmioty, których zwolnienie uchylono w myśl § 14, poddane będą poborowi, wynagrodzenie za nie winno być wypłacone natychmiast w gotówce, a w razie niemożności wypłacenia w gotówce — asygnatą. Niezależnie od wynagrodzenia otrzymuje posiadacz pobranego w powyższej drodze przedmiotu pisemne poświadczenie, stwierdzające fakt dokonania poboru na zasadzie niniejszego postanowienia.

§ 58. Wypłata wynagrodzenia w gotówce, względnie wydanie asygnaty, następuje w chwili poboru. Odbiór gotówki, względnie asygnaty, potwierdzają poszczególni właściciele (posiadacze) zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów lub ich zastępcy, własnoręcznym podpisem.

Wypłata gotówki, względnie wydanie asygnaty, ma nastąpić do rąk właściciela (posiadacza) pobranego przedmiotu świadczenia lub jego zastępcy. Jeżeli posiadacz nie jest zarazem właścicielem, a gdy ten ostatni jest nieobecny i nikogo do odbioru gotówki, względnie asygnaty, nie upoważnił, gotówka, względnie asygnata, wydana będzie do rąk naczelnika odnośnej gminy, lub jego zastępcy, za potwierdzeniem odbioru.

Jeżeli osoba właściciela nie jest komisji znana, lub też jeżeli komisja poweźmie co do tej osoby wątpliwości, gotówka względnie asygnata wydana będzie posiadaczowi pobranego przedmiotu świadczenia lub jego zastępcy.

Jeżeli komisja poborowa nabierze przekonania, iż zastępca posiadacza, względnie właściciela, nie daje rękojmi należytego doręczenia gotówki, względnie asygnaty, osobie uprawnionej, wręcza je naczelnikowi odnośnej gminy, lub jego zastępcy, za potwierdzeniem odbioru.

Naczelnicy gmin, do których rąk została wpłacona gotówka, lub wydana asygnata, obowiązani są natychmiast wezwać do ich odbioru osoby, dla których gotówka, względnie asygnata, jest przeznaczona.

§ 59. Asygnata opiewa na nazwisko właściciela, względnie posiadacza pobranego przedmiotu.

Realizację asygnat uskutecznia się w każdej kasie skarbowej.

Rozdział VII.

Postanowienia przejściowe.

§ 60. Gminne księgi ewidencyjne, wymienione w §§ 19 i 32 pkt. 4, będą założone w czasie pierwszego przeglądu, zarządzanego na zasadzie przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 61. Dowody tożsamości, wymienione w § 19 niniejszego rozporządzenia, wydane będą po raz pierwszy dla koni czteroletnich i starszych podczas przeglądu, a dla koni młodszych stopniowo podczas spędów.

§ 62. Zwierzęta pociągowe, wymienione w art. 8 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859), otrzymają dowody tożsamości w czasie pierwszego przeglądu, zarządzanego na zasadzie postanowień niniejszego rozporządzenia, w myśl zasad ustępu końcowego § 29.

Rozdział VIII.

Postanowienia końcowe.

§ 63. Gminy wiejskie i miejskie obowiązane są dostarczyć bezpłatnie lokalu potrzebnego dla urzędowania organu, dokonyującego przeglądu lub spędu, lub dla urzędowania komisji poborowej wraz z niezbędnym urządzeniem, oświetleniem i opałem oraz odpowiedniego placu dla spędu, przeglądu, poboru lub próbnego poboru, tudzież dla postoju doprowadzonych zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów.

Ponadto urzędy gminne obowiązane są w czasie trwania spędu, przeglądu, poboru i próbnego poboru koni wpisywać ich wyniki do gminnych ksiąg ewidencyjnych.

§ 64. Koszty podróży i diety funkcjonariuszów ciała samorządowych pokryte być mają z budżetu tego ciała samorządowego, na którego etacie pozostaje odnośny funkcjonariusz, względnie, które odnośną osobę wydelegowało.

Koszta podróży i diety personelu wojskowego i urzędników cywilnych ponoszą właściwe ministerstwa.

Wynagrodzenie za pobrane przedmioty świadczenia obciąża budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Koszty z tytułu zastosowania rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 27 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 396), do wykonywania postanowień niniejszego rozporządzenia, obciążają budżet Ministerstwa Robót Publicznych, o ile obowiązek ich ponoszenia nie ciąży na właścicielu lub posiadaczu pojazdu mechanicznego.

Wszelkie inne koszty, wynikające z wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 859), o ile obowiązek ich ponoszenia nie ciąży na właścicielu lub posiadaczu przedmiotu świadczenia, pokrywa Skarb Państwa, a wydatek ten obciąża budżet Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 65. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*